

Reidar Bertelsen, Przemysław Urbańczyk

Trondenes, okręg Troms (Norwegia), komuna Harstad

Informator Archeologiczny : badania 18, 206

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Natrafiono ponadto na cmentarzysko z okresu poprzedzającego budowę kościoła. Odkryto siedem pochówków, na głębokości 1,05-1,33 m. Są to wyłącznie groby szkieletowe. Zmarli zwróceni byli głowami na zachód. Tylko w jednym przypadku zaobserwowano odstępstwo od tej reguły (głowa zwrócona na południe). Przy jednym z pochówków stwierdzono pozostałości drewnianej trumny. Szkielety w zasadzie nie posiadały wyposażenia. Wyjątkowo znaleziono nóż żelazny wraz z brązowym kabiączkiem skroniowym. Groby wystąpiły w ramach warstwy brunatno-czarnej ziemi zawierającej domieszkę węgla drzewnego oraz liczne fragmenty ceramiki i zwierzęce szczątki koštne. Na podstawie materiału ceramicznego warstwę datowano na wiek XII.

Rezultaty badań nie pozwalają na jednoznaczne określenie chronologii oraz funkcji odsoniętych murów (transept kościoła OO. Franciszkanów, ewentualnie założenia klasztorne).

Materiały przechowywane są w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Badania będą kontynuowane.

RACZKOWICE, gm. Dąbrowa Zielona
woj. częstochowskie
Stanowisko 3

Muzeum Regionalne
w Radomsku

Badania prowadziła mgr Bożena Błaszczuk. Finansował WKZ w Częstochowie. Szósty sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich.

Przekopano obszar około 300 m². Odkryto 18 grobów ciałopalnych, piaskich (łącznie 86 na cmentarzysku). Wśród nich było 6 popielnicowych. Wyróżniającym się był grób 78, w którym znaleziono żelazny zgłety miecz (II/III w n.e.), umbo, grot oszczepu, fragmenty zawieszki z rogu i grzebienia kościanego. Bardzo ciekawy był też grób 86, w którym oprócz żelaznego umbo z ostrym kołcem, natrafiono na żelazny grot ze skrzydełkami, grot włóczni, nóż, krzesiwo, sprzączki i ułamki naczyń glinianych. W trzech grobach znajdowało się po kilka ułamków naczyń terra sigillata z wyobrażeniami figuralnymi. Kilkadziesiąt ułamków tych naczyń znaleziono luźno w odcinku gdzie groby te wystąpiły.

Pozostałe wyposażone zostały również w groty oszczepów, fibule, przęśliki, igły, noże, grzebienie, paciorki szklane. Odcinki położone w północnej części stanowiska nie dostarczyły żadnych obiektów archeologicznych. Nieliczny był tam też materiał luźny w postaci ułamków naczyń i kości.

Badania będą kontynuowane.

TRONDENES, okręg Troms /Norwegia//
komuna Narstad

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
w Warszawie
Troms Universitetet
Institut for Samfunnvitenskap

Badaniami kierował ze strony norweskiej dr Reidar Bertelsen, ze strony polskiej dr Przemysław Drbańczyk. Czwarty sezon badań - po wykopaliskach z lat 1962-64. Finansował okręgowy urząd konserwatorski. Wielofazowe stanowisko osadnicze - od wczesnego średniowiecza do czasów nowożytnych.

Stanowisko położone jest w północno-wschodniej części wyspy Rinnya w archipelagu Lofotów. Jest to jeden z 14 kopców farmowych zlokalizowanych w tej części wyspy. Trondenes znane z sag jako siedziba jednego z najsłynniejszych wodzów wikingów było nieprzerwanie zasiedlone od XI w. aż do dzisiaj. Od XII w. znajduje się pod jurysdykcją kościelną. Celem wykopalisk było przebadanie obszaru około 12 m² przeznaczzonego pod rozbudowę jednego z budynków kościelnych oraz uzyskanie informacji o przestrzennym rozwoju obiektu.

Po otworzeniu głównego wykopu stwierdzono, że w końcu XVIII w. teren ten został zniewolony pod budowę siedziby pastora, w wyniku czego została zniszczona większość pierwotnego układu stratyfikacyjnego. Zachowały się tylko cztery warstwy z najstarszej fazy użytkowania obiektu oraz kamienny fundament dużej budowli posadowiony bezpośrednio na calcu. Skromna wartość zabytkowa (szydło kościane, nóż żelazny) i pozostałości paleniska pozwalają ją określić jako budynek mieszkalny z XI w.

Drugi cel badań zrealizowano otwierając w różnych punktach stanowiska, które na wymiarach około 50 x 70 m, dziesięć wykopów sondażowych 1 x 1 m. Decyzje o ich lokalizacji oparto na wynikach przeprowadzonego uprzednio sondowania całego stanowiska przy pomocy 1,5-metrowej sztycy metalowej. Uzyskane z tych wykopów informacje chronologiczne pozwolą określić kierunki i tempo przestrzennego rozwoju obiektu.